

Bydgoszcz, lutego 2019 r.

WOJEWODA KUJAWSKO – POMORSKI

WPS.VIII.431.25.2018

Pani

**Kierownik Ośrodka
Pomocy Społecznej
Gminy Ryńsk**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2011 Nr 185, poz. 1092) w związku z art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015 r. poz. 525 z późn. zm.) w Ośrodku Pomocy Społecznej Gminy Ryńsk, ul. Mickiewicza 12/1, 87-200 Wąbrzeźno w dniach od 16 października 2018 r. do 24 października 2018 r. z wyłączeniem dni od 18 października 2018 r. do 19 października 2018 r. przeprowadzona została kontrola w trybie zwykłym dotycząca realizacji dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, postępowania wobec dłużników alimentacyjnych oraz zasiłków dla opiekunów stosownie do uregulowań wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych¹ i ustawy z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów² oraz ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów³ przez:

¹ Akt prawny obowiązujący w okresie podlegającym kontroli Dz.U z 2013 r., poz. 1456 ze zm. (zmiany: Dz.U. 2013 r., poz. 1623, poz. 1650; Dz.U. z 2014 , poz. 559, poz. 567, poz. 1644) i Dz.U. z 2015 r., poz. 114 ze zm. (zmiany: Dz. U. z 2015 r., poz. 693, poz.1217, poz.1238 poz.1302),

² Akt prawny obowiązujący w okresie podlegającym kontroli Dz.U z 2012 r. poz. 1228 ze zm. (zmiany: Dz.U. z 2012 r., poz. 567, poz. 1548, poz. 1650) i Dz.U z 2015r. poz. 859 ze zm. (zmiany Dz.U z 2015 r., poz. 1302, poz. 1359, poz. 1830),

³ Akt prawny obowiązujący w okresie podlegającym kontroli Dz.U. z 2014 r. poz. 567 ze zm. (zmiany: Dz.U. z 2015 r., poz. 1240).

1. ██████████ – inspektora wojewódzkiego w Wydziale Polityki Społecznej Kujawsko - Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy – kierownika zespołu kontrolnego;
2. ██████████ – starszego inspektora wojewódzkiego w Wydziale Polityki Społecznej Kujawsko - Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy;
3. ██████████ - inspektora wojewódzkiego w Wydziale Polityki Społecznej Kujawsko - Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy

[Akta kontroli, str. 36-38]

w zakresie:

prawidłowości przyznawania i wypłaty dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, postępowania wobec dłużników alimentacyjnych oraz zasiłków dla opiekunów w okresie zasiłkowym 2015/2016.

Okres objęty kontrolą dla :

- świadczeń z funduszu alimentacyjnego od 1.10.2015 r. do 30.09.2016 r.;
- dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka od 1.11.2015 r. do 31.10.2016 r.;
- zasiłku dla opiekunów od 1.10.2015 r. do 30.09.2016 r.

W wyniku przeprowadzonej kontroli kontrolowaną działalność ocenia się: pozytywnie z uchybieniami na podstawie ustaleń dokonanych w wyniku weryfikacji wybranych losowo akt kontroli:

I. Prawidłowość wydawania upoważnień i nadzór nad działaniami z zakresu objętego kontrolą

1. W kontroli ustalono, że Wójt Gminy Wąbrzeźno Zarządzeniem Nr 83/2012, Zarządzeniem Nr 60/2014, wydał bezterminowo upoważnienia Pani ██████████ – Kierownikowi GOPS do prowadzenia postępowania:

- w sprawach z zakresu o ustalenie i wypłatę zasiłków dla opiekunów, a także wydawania w tych sprawach decyzji;
- w sprawach o zasiłki rodzinne, a także wydawania w tych sprawach decyzji;
- w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a także wydawania w tych sprawach decyzji;

- wobec dłużników alimentacyjnych i wydawania w tych sprawach decyzji;
oraz upoważnienia dla następujących pracowników:
- Pani ██████████ (Zarządzenie Nr 27/2016 Wójta Gminy Wąbrzeźno),
 - Pani ██████████ (Zarządzenie Nr 83/2012, Zarządzenie Nr 61/2014 Wójta Gminy Wąbrzeźno),
 - Pani ██████████ (Zarządzenie Nr 83/2012, Zarządzenie Nr 61/2014 Wójta Gminy Wąbrzeźno),
 - Pani ██████████ (Zarządzenie Nr 83/2012, Zarządzenie Nr 61/2014 Wójta Gminy Wąbrzeźno),
 - Pana ██████████ (Zarządzenie Nr 83/2012, Zarządzenie Nr 61/2014 Wójta Gminy Wąbrzeźno),
 - Pani ██████████ (Zarządzenie Nr 97/2018 Wójta Gminy Ryńsk),
 - Pani ██████████ (Zarządzenie Nr 109/2018 Wójta Gminy Ryńsk).

[Akta kontroli, str. 39-75]

II. Prawidłowość przyznawania dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka

1. Z losowo wybranych akt 10 świadczeniobiorców pobierających dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka tj. 0,27 % ustalonych na podstawie sprawozdań jednostki z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o świadczeniach rodzinnych za IV kwartał 2015 r. wynika, iż w 7 przypadkach świadczeniobiorcom dodatek przysługiwał z tytułu śmierci drugiego rodzica dziecka (A.P., D.R., T.U., M.B., A.S., M.K., M.D.), w 3 przypadkach z tytułu, iż ojciec dziecka był nieznanym (M.M., A.A., J.M.). Świadczenia przyznano na podstawie art. 11a ust. 1 pkt 1-3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, w myśl którego dodatek przysługuje samotnie wychowującym dziecko matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka lub opiekunowi prawnemu dziecka, jeżeli nie zostało zasądzone świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka od drugiego z rodziców dziecka, ponieważ: drugi z rodziców dziecka nie żyje lub ojciec dziecka jest nieznanym, a także powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone.

[Akta kontroli, str. 182-228, 286-289]

2. W wyniku analizy materiału źródłowego ustalono co następuje:

- świadczenia zostały przyznane na rzecz osób uprawnionych, a sytuacja uprawniająca do świadczenia i sytuacja dochodowa wnioskodawców została prawidłowo udokumentowana i ustalona, zgodnie z art. 11a ustawy o świadczeniach rodzinnych. W przypadku Pani M.K. wydano decyzję przyznającą dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka na okres od 1.11.2015 r. do 31.11.2015 r. w kwocie 185 zł, natomiast w okresie od 1.12.2015 r. do 31.10.2016 r. decyzja była odmowna, ze względu na przekroczenie kryterium dochodowego. W wyniku analizy dokumentacji stwierdzono, iż w uzasadnieniu decyzji dokonano błędnego opisu polegającego na złym przeliczeniu miesięcznego dochodu rodziny. W związku z zaistniałą sytuacją wyjaśnień udzielił Pan [REDAKTURA] - pracownik Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Ryńsk „...ustalając prawo do zasiłku rodzinnego na miesiąc listopad dokonano następującego przeliczenia miesięcznego dochodu rodziny: kwotę 11.317,42 podzielono przez 12 miesięcy (a nie przez 10). Nadto informujemy, że błędny opis polegający na złym przeliczeniu w uzasadnieniu decyzji zostanie poprawiony w drodze postępowania jako błąd pisarski...”. Zaistniała sytuacja nie miała wpływu na odmowę przyznania dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka.

[Akta kontroli, str. 182-228, 267-280, 286-289]

- decyzje zawierały elementy wskazane w art. 107 kpa⁴ Kodeks postępowania administracyjnego tj.: oznaczenie organu administracji publicznej, datę wydania, oznaczenie strony lub stron, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne oraz pouczenia o możliwości i trybie odwołania się od decyzji administracyjnej, a także o konieczności informowania o wszelkich zmianach mających wpływ na wypłatę świadczenia, podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do wydania decyzji. Badane decyzje wydane zostały w terminach określonych w art. 26 ust. 3 i 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz w art. 35 kpa⁵.

[Akta kontroli, str. 192-195]

- dokonywano wypłat dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka w sposób prawidłowy i terminowy na podstawie przedstawionych list wypłat.

[Akta kontroli, str. 267-280]

⁴ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2017, poz.1257).

⁵ Ibidem.

- stwierdzono merytoryczną poprawność przyznawania uprawnień do losowo skontrolowanych dodatków do zasiłków rodzinnych z tytułu samotnego wychowywania dziecka.

[Akta kontroli, str. 182-195]

III. Prawidłowość postępowania administracyjnego w zakresie przyznawania prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego

1. Oceny dokonano na podstawie losowo wybranych akt 5 wierzycielek pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego tj. 4,03% świadczeń wypłaconych w trzecim miesiącu okresu zasiłkowego 2015/2016, (I.F., S.B., E.N., J.K., A.F.).

2. Prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego przyznawano m.in. na podstawie zaświadczenia komornika o bezskuteczności egzekucji.

[Akta kontroli, str. 76-172, 297-300]

3. W wyniku analizy materiału źródłowego ustalono:

a. świadczenia zostały przyznane na rzecz osób uprawnionych, zgodnie z art. 9 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;

b. formularze wniosków były kompletne pod względem formalnym;

[Akta kontroli, str. 148-163]

c. sytuacja uprawniająca do świadczenia i sytuacja dochodowa wnioskodawców została prawidłowo udokumentowana i ustalona, zgodnie z art. 15 ww. ustawy;

[Akta kontroli, str. 148-163]

d. świadczenia przyznano w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, maksymalnie do kwoty 500 zł na osobę uprawnioną;

e. decyzje zawierały elementy wskazane w art. 107 kpa⁶;

[Akta kontroli, str. 164-165]

f. dokonywano wypłat świadczeń z funduszu alimentacyjnego w sposób prawidłowy i terminowy.

[Akta kontroli, str. 254-273]

1. W części prowadzonej dokumentacji dotyczącej świadczeń z funduszu alimentacyjnego w badanym okresie zasiłkowym w części nagłówkowej organ został oznaczony jako Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąbrzeźnie, co jest niezgodne z zapisem art.

⁶ Ibidem

12 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

[Akta kontroli, str. 116-117]

W wyniku analizy materiału źródłowego zespół kontrolny stwierdził:

- prawidłowość występowania z wnioskiem do organu właściwego dłużnika o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego, co jest zgodne z art. 5 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,

[Akta kontroli, str. 170]

- prawidłowość podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych polegających na przekazywaniu komornikowi sądowemu informacji mających wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych pochodzących z wywiadu alimentacyjnego i oświadczenia majątkowego,

[Akta kontroli, str. 76, 82]

- zobowiązanie bezrobotnego dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się w urzędzie pracy jako bezrobotny lub poszukujący pracy, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy, przekazaniu do Powiatowego Urzędu Pracy informacji o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego lub o utracie statusu dłużnika alimentacyjnego, złożeniu wniosku o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. 2018 r. poz. 1600),

[Akta kontroli, str. 116-122]

- merytoryczną poprawność przyznania Paniom: I.F., S.B., E.N., J.K., A.F. uprawnień do świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Zespół kontrolny zwrócił uwagę, iż informowanie dłużnika alimentacyjnego o przyznaniu osobie uprawnionej do świadczeń z funduszu alimentacyjnego było przekazywane z opóźnieniem, co jest niezgodne z art. 35 § 2 Ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r., poz. 2096). Dla przykładu należy wskazać sprawę Pani J.K., ponieważ w tym przypadku decyzję przyznającą świadczenie z funduszu alimentacyjnego wydano 28.09.2015 r. Natomiast z dokumentacji wynika, iż 01.02.2016 r. zostało skierowane zawiadomienie do dłużnika alimentacyjnego dot. przyznania świadczenia z funduszu alimentacyjnego osobom uprawnionym, wobec których dłużnik ma zobowiązania. W związku z powyższym, zespół kontrolerów poprosił o wyjaśnienia zaistniałej sytuacji. Z wyjaśnień Pani ██████████ – Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Ryńsk wynika, iż „w okresie świadczeniowym 2015/2016 w kontrolowanych teczkach obowiązek wynikający z art. 27 ust. 7 ustawy z dnia 7 września 2007 r o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2018 r. poz.554 z późn.zm.) został zrealizowany z opóźnieniem. Tut. Organ nie przekazał

dłużnikom alimentacyjnym informacji o przyznaniu osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego, o obowiązku zwrotu wraz z odsetkami należności z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłacanych osobie uprawnionej oraz informacji o wysokości zobowiązań wobec Skarbu Państwa, w terminie określonym w Kodeksie Postępowania Administracyjnego. Opóźnienie to wynikało z dużej ilości obowiązków, które w tym okresie miał pracownik realizujący świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Jednocześnie informuję, że aktualnie powyższe informacje są przekazywane zgodnie z terminami ustalonym w Kodeksie Postępowania Administracyjnego.”.

[Akta kontroli, str. 81-84]

- poprawność dokumentowania działań podjętych wobec dłużników alimentacyjnych, a także wydawania decyzji administracyjnych w sprawach uznania dłużników alimentacyjnych za uchylających się od zobowiązań alimentacyjnych zgodnie z zapisami ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

[Akta kontroli, str. 86-112]

-wystawianie tytułów wykonawczych dla dłużników alimentacyjnych.

Z wyjaśnień przedstawionych przez Panią [REDAKTOWANE] - Inspektora Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Ryńsk dotyczących wystawiania tytułów wykonawczych dla dłużników alimentacyjnych wynika, iż „...za okres świadczeniowy 2013/2014 zostały wystawione tytuły egzekucyjne dla dłużników alimentacyjnych. Natomiast za okres świadczeniowy 2014/2015 tytuły egzekucyjne nie były wystawiane, ponieważ zgodnie z art. 1 pkt. 6a ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1302) został uchylony art. 27 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. W związku z tym, od września 2015 r. nie wydawało się decyzji żądających zwrotu dla dłużników alimentacyjnych...”.

[Akta kontroli, str. 123-139]

Zgodnie z art. 27 ust. 4 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów 40% kwot należności ściągniętych od dłużnika stanowi dochód własny gminy organu właściwego wierzyciela, o którym mowa w ust. 3a, a pozostałe 60% tej kwoty oraz odsetki stanowią dochód budżetu państwa.

W związku z powyższym zespół kontrolny w dniu 15 grudnia 2018 r. zwrócił się z zapytaniem do jednostki kontrolowanej o informację dotyczącą przeznaczenia ściągniętych

należności. Z wyjaśnień Pani ██████████ – Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Ryńsk wynika, iż „...kwota stanowiąca 40% należności ściągniętych od dłużników alimentacyjnych została przekazana do organu właściwego wierzyciela – Gminy Ryńsk. Kwota ta zostaje zaliczona na poczet środków, które Gmina co roku wprowadza do budżetu OPSGR na sfinansowanie wynagrodzenia osób realizujących ustawę.”

[Akta kontroli, str. 317]

- prawidłowość przekazywania przez Organ właściwy do biura informacji wierzyciela informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust.1 pkt 1 i 2, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy. Wyjaśnienia udzieliła Pani Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Ryńsk tj: „...informuję, że Organ właściwy wierzyciela przekazuje informację do następujących biur informacji gospodarczej:

- Biuro Informacji Gospodarczej InfoMonitor S.A.;
- Krajowe Biuro Informacji Gospodarczej S.A.;
- Krajowy Rejestr Długów Biuro Informacji Gospodarczej S.A.;
- ERIF Biuro Informacji Gospodarczej S.A...”.

[Akta kontroli, str. 298-304,317]

IV. Prawidłowość postępowania administracyjnego w zakresie przyznawania prawa do zasiłku dla opiekunów

1. Dokonano analizy akt 4 świadczeniobiorców (G.R., E.Sz., G.Sz., T.G.) pobierających zasiłek dla opiekunów w miesiącach październik - grudzień 2015 r. tj. 36,36 % przyznanych świadczeń. Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Ryńsk poinformował zespół kontrolny, iż w IV kwartale 2015 r. realizował wypłaty zasiłku dla opiekunów wyłącznie dla 4 osób. Więcej osób nie było uprawnionych do tego świadczenia.

[Akta kontroli, str. 181]

2. W wyniku analizy dokumentacji potwierdzającej uprawnienia świadczeniobiorców do zasiłków dla opiekunów przedłożonej przez podmiot kontrolowany stwierdzono, iż w trzech przypadkach osób ubiegających się o prawo do zasiłku dla opiekuna przyznano świadczenie na okres od 1.10.2015 r. do 30.09.2016 w wysokości 520 zł. Natomiast w przypadku Pani G. S. wypłacono należność z tytułu prawa do zasiłku dla opiekuna w wysokości 138,70 zł ze względu na okoliczność uchylającą decyzję

o przyznaniu świadczenia na cały okres zasiłkowy - zgon osoby niezdolnej do samodzielnej egzystencji potwierdzony aktem zgonu z dnia 09.11.2015 r.

[Akta kontroli, str. 229-246, 282-285]

3. Decyzje zawierały elementy wskazane w art. 107 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁷ tj.: oznaczenie organu administracji publicznej, datę wydania, oznaczenie strony lub stron, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne oraz pouczenia o możliwości i trybie odwołania się od decyzji administracyjnej, a także o konieczności informowania o wszelkich zmianach mających wpływ na wypłatę świadczenia, podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do wydania decyzji. Jednakże podstawa prawna decyzji administracyjnych winna cechować się zwięzłą i przejrzystą regulacją prawną, tzn. wskazać zastosowanie w danej sprawie przepisów zarówno prawa formalnego i materialnego wraz z powołaniem źródeł jego publikacji.

[Akta kontroli, str. 236-239, 242]

4. Wypłaty zasiłków dla opiekunów dokonywane były terminowo i zgodnie z wydanymi decyzjami przyznającymi uprawnienia do wskazanej formy pomocy.

[Akta kontroli, str. 243-246]

Kontrolę wpisano do książki kontroli pod nr 4/2018

Do ustaleń kontroli zawartych w Projekcie wystąpienia pokontrolnego nie zostały zgłoszone zastrzeżenia do kontroli.

W Projekcie wystąpienia pokontrolnego nie dokonano żadnych sprostowań/ skreśleń/ uzupełnień.

W związku z powyższymi ocenami, uwagami i wnioskami zalecam Pani ██████████ - Kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Ryńsk podjęcie następujących działań w celu wyeliminowania stwierdzonych w wyniku kontroli nieprawidłowości, a w szczególności:

- uwzględnianie w podstawie prawnej decyzji administracyjnej zwięzłej i przejrzystej regulacji prawnej, tj. wskazanie zastosowania w danej sprawie przepisów zarówno prawa formalnego i

⁷ Ibidem

materialnego wraz z powołaniem źródeł jego publikacji, zgodnie z art. 107 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego,

- przestrzeganie uregulowań wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych w zakresie prawidłowości ustalania dochodów rodziny,
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej świadczeń z funduszu alimentacyjnego w części nagłówkowej zgodnie z zapisem art. 12 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- przestrzeganie uregulowań art. 27 ust. 7 ustawy z dnia 7 września 2007 r o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2018 r. poz.554 z późn.zm.) dotyczących informowania dłużnika alimentacyjnego o przyznaniu świadczenia osobie uprawnionej do świadczeń z funduszu alimentacyjnego,

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden egzemplarz otrzymuje kierownik jednostki kontrolowanej a drugi egzemplarz pozostaje w aktach kontroli.

Na podstawie art. 49 ustawy z dnia 15 lipca 2011r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092) oczekuję od Pani w terminie 21 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia, informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.